

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมของผู้ปฏิบัติงานโรงเรียนเอกชน

กระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๑๑/๒๐๗๕ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่มาตรา ๘๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้ “กิจการของโรงเรียนในระบบไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่ผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียนต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน” และความในมาตรา ๑๒๗ (๓) ให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ ๖ เรื่องการคุ้มครองการทำงานมาใช้บังคับแก่โรงเรียนนอกระบบโดยอนุโลม ซึ่งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวอาจมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียนเอกชนตามกฎหมายทั้งในระบบและนอกระบบ เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียนบางประเภทที่เคยส่งเงินสมทบและใช้สิทธิจากกองทุนประกันสังคมในฐานะผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ (วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๑) ไม่สามารถส่งเงินสมทบและใช้สิทธิจากกองทุนประกันสังคมได้อีกต่อไป ประกอบกับพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้กองทุนสงเคราะห์เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อสงเคราะห์เฉพาะผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาเท่านั้น จึงมีผลทำให้ผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียนที่ไม่เป็นบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา ๕๔ เสียสิทธิที่จะส่งเงินสมทบและใช้สิทธิจากกองทุนประกันสังคม ซึ่งขณะเดียวกันก็ไม่สามารถส่งเงินเข้ากองทุนสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ เช่นกัน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงขอหารือดังนี้

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจะอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖ เพื่อยกเว้นมิให้นำมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับบุคลากรทางการศึกษาและผู้ปฏิบัติงานอื่นที่ส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ ในเรื่องของการกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมและกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน เพื่อมิให้กระทบต่อสิทธิของบุคคลดังกล่าวที่ได้ส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมได้หรือไม่

๒. บุคลากรทางการศึกษาซึ่งส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมจะขอใช้สิทธิส่งเงินกองทุนประกันสังคมต่อไป เนื่องจากสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากกองทุนสงเคราะห์ด้อยกว่ากองทุนประกันสังคม จะได้หรือไม่

๓. ผู้ปฏิบัติงานอื่นซึ่งมิใช่บุคลากรทางการศึกษา เช่น นักการ คนงาน คนสวน ฯลฯ ซึ่งเคยใช้สิทธิส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคม จะขอใช้สิทธิส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมต่อไป จะได้หรือไม่ หากไม่ได้ กระทรวงศึกษาธิการควรจะดำเนินการประการใดเพื่อให้บุคลากรกลุ่มนี้ได้รับความคุ้มครองสิทธิประโยชน์จากกองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ เช่นเดียวกันกับบุคลากรทางการศึกษา

๔. กิจการของโรงเรียนเอกชน และผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียนเอกชนตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ หมายถึงกิจการและบุคคลใดบ้าง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) เห็นว่า ประเด็นปัญหาข้างต้นเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญสมควรพิจารณาด้วยความรอบคอบ จึงขอให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒^๑ ของระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) และคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) เป็นกรณีพิเศษ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๘ และ คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนกระทรวงแรงงาน (สำนักงานประกันสังคม) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่าเดิมผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียนเอกชนทุกคนซึ่งมิใช่ครูใหญ่และครูต้องเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓^๒ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ แต่เมื่อพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ ทำให้สำนักงานประกันสังคมปฏิเสธที่จะรับบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ เพราะเหตุตามบทบัญญัติของ

^๑ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะในหลายด้านหรือต้องการความรอบคอบในการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการกฤษฎีกาสองหรือสามคณะมาประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเป็นกรณีพิเศษก็ได้

ในการประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการกฤษฎีกาซึ่งมีอาวุโสที่สุดเป็นประธานในที่ประชุม และต้องมีกรรมการกฤษฎีกามาประชุมไม่น้อยกว่าหกคนโดยต้องเป็นกรรมการกฤษฎีกาจากทุกคณะที่ได้เชิญประชุม จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในการวินิจฉัยประเด็นสำคัญ ประธานในที่ประชุมจะให้หรือการวินิจฉัยประเด็นนั้นจนกว่าจะมีกรรมการกฤษฎีกามาประชุมมากกว่าหกคนก็ได้

^๒มาตรา ๓๓ ให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์เป็นผู้ประกันตน

ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนอยู่แล้วตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ และยังเป็นลูกจ้างของนายจ้างซึ่งอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตนต่อไป

มาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ประกันตนที่ได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน แม้ต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลง หากผู้นั้นประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไปก็สามารถแสดงความจำนงได้ภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙^๓ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ เพียงแต่สิทธิประโยชน์ที่ได้รับจะน้อยกว่าที่เคยได้รับอยู่เดิม และสำนักงานประกันสังคมมีความพร้อมที่จะอาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นบรรเทาความเดือดร้อนให้ ประกอบกับกองทุนสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนฯ ได้เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๑ จึงยังไม่ได้รับงบประมาณที่รัฐจะจัดสรร มีผลให้บุคลากรทางการศึกษายังไม่ได้รับสวัสดิการจากกองทุนสงเคราะห์ด้วยเหตุผลว่าการจ่ายเงินสวัสดิการให้แก่บุคลากรทางการศึกษาต้องจ่ายจากดอกผลที่มาจากเงินที่ผู้อำนวยการ ครู บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียน และกระทรวงศึกษาธิการส่งสะสมหรือส่งสมทบ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๘ และคณะที่ ๙) ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า มาตรา ๘๖^๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์เพื่อยกเว้นมิให้นำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน มาใช้บังคับกับกิจการของโรงเรียนเอกชน เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสวัสดิการสงเคราะห์ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียนเอกชนไว้เป็นการ

^๓มาตรา ๓๙ ผู้ที่เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ โดยจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน และต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๘ (๒) ถ้าผู้นั้นประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป ให้แสดงความจำนงต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

จำนวนเงินที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบที่ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่ง ต้องส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๘๖ วรรคสอง ให้เป็นไปตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจในขณะนั้นด้วย

ให้ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนเดือนละครั้งภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป

ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งซึ่งไม่ส่งเงินสมทบหรือส่งไม่ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคสาม ต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่ยังมิได้นำส่งหรือของจำนวนเงินสมทบที่ยังขาดอยู่นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ สำหรับเศษของเดือนถ้าถึงสิบห้าวันหรือกว่านั้น ให้นับเป็นหนึ่งเดือน ถ้าน้อยกว่านั้นให้ปัดทิ้ง

“มาตรา ๘๖ กิจการของโรงเรียนในระบบไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทนแต่ผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียนต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

การคุ้มครองการทำงาน และประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำของผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียนในระบบให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เฉพาะแล้ว แม้ว่ากลุ่มกฎหมายแรงงานดังกล่าวจะเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการคุ้มครองแรงงานและการจัดสวัสดิการให้แก่ลูกจ้าง แต่ในกรณีที่องค์กรหรือหน่วยงานใดมีระบบการจัดสวัสดิการเป็นการเฉพาะหรือมีมาตรฐานดีกว่าระบบการประกันสังคม ก็สามารถบัญญัติกฎหมายเพื่อยกเว้นมิให้นำกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมมาใช้บังคับได้ ดังเช่นหลักการตามมาตรา ๘๖^๕ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนฯ ส่วนบทบัญญัติตามมาตรา ๖^๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวที่ได้บัญญัติให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้รักษาการตามกฎหมายมีอำนาจออกประกาศกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเพื่อยกเว้นให้สถานศึกษาของเอกชนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในระบบหรือโรงเรียนนอกระบบไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องใดก็ได้ นั้น เป็นไปเพื่อยกเว้นให้โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งซึ่งมีเหตุผลความจำเป็นที่มีอาจดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ เช่น โรงเรียนบางโรงเรียนที่มีลักษณะเฉพาะก็สามารถยกเว้นการขอจัดตั้งโรงเรียนโดยไม่ต้องได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๘^๗ และไม่ต้องมีตราสารจัดตั้งของโรงเรียนตามมาตรา ๑๙^๘ ดังนั้น มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนฯ จึงมีเจตนารมณ์เพียงเพื่อยกเว้นให้โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนฯ เท่านั้น แต่มิได้มีเจตนารมณ์ในการยกเว้นบทบัญญัติของกฎหมายเป็นการทั่วไปแต่อย่างใด ด้วยเหตุผลดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงไม่อาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖ ยกเว้นมิให้นำมาตรา ๘๖ ในกรณีของการประกันสังคมมาใช้บังคับ

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^๖มาตรา ๖ ในกรณีมีเหตุจำเป็นรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจะประกาศให้โรงเรียนใดได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องใดก็ได้

^๗มาตรา ๑๘ การจัดตั้งโรงเรียนในระบบต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตแต่ละประเภทและแต่ละระดับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องแนบตราสารจัดตั้งและรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนในระบบมาพร้อมกับคำขอด้วย

^๘มาตรา ๑๙ ตราสารจัดตั้งตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุประสงค์

(๒) ชื่อ ประเภท ระดับ ของโรงเรียนในระบบ

(๓) รายละเอียดเกี่ยวกับที่ดิน ที่ตั้ง และแผนผังแสดงบริเวณและอาคารของโรงเรียนใน

ระบบ

(๔) เงินทุนและทรัพย์สินที่ใช้ในการจัดตั้ง

(๕) รายการอื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้อนุญาตจะต้องพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ยื่นคำ

ขอ

ผู้รับใบอนุญาตจะเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

กับบุคลากรทางการศึกษาและผู้ปฏิบัติงานอื่นเพื่อให้ยังคงมีสิทธิเป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมได้

ประเด็นที่สอง เห็นว่า คำว่า “บุคลากรทางการศึกษา” ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ สามารถแยกพิจารณาได้เป็น ๒ กรณีคือ บุคลากรทางการศึกษาซึ่งต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง^๙ และบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา ๑๐๕^{๑๐} และโดยที่กฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนประสงค์จะให้การคุ้มครองการจัดสวัสดิการสงเคราะห์แก่ผู้ปฏิบัติงานให้แก่โรงเรียนเอกชนเป็นการเฉพาะ ฉะนั้น คำว่า “บุคลากรทางการศึกษา” ที่ปรากฏในบทนิยามตามมาตรา ๔^{๑๑} จึงมีความหมายแตกต่างจากที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยหมายรวมถึงผู้ปฏิบัติงานอื่นที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชน เช่น นักการ คนงาน คนสวน พนักงานทำความสะอาด พนักงานบริการ พนักงานขับรถ พี่เลี้ยงเด็ก คนครัว หรือพนักงานรักษาความปลอดภัย ประกอบกับมาตรา ๗๓^{๑๒} ได้กำหนดให้ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา ต้องส่งเงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ และกิจการของโรงเรียนในระบบไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมตามมาตรา ๘๖ วรรคหนึ่ง^{๑๓} จึงต้องถือว่ากองทุนสงเคราะห์เป็นส่วนหนึ่งของ

“มาตรา ๔๒

ฯลฯ

ฯลฯ

ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูหรือบุคลากรทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา แล้วแต่กรณี

^{๑๐}มาตรา ๑๐๕ ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ผู้จัดการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีจรรยา มรรยาท วินัย และหน้าที่ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

^{๑๑}มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า ผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในโรงเรียน

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๒}มาตรา ๗๓ ให้โรงเรียนในระบบ ผู้อำนวยการ ครู บุคลากรทางการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการส่งเงินสะสมหรือเงินสมทบ แล้วแต่กรณี เข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายที่ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาส่งเงินสะสมสำหรับตนเองในอัตราที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนดซึ่งต้องไม่เกินร้อยละสามของเงินเดือนรายเดือนที่แต่ละคนได้รับ และต้องไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) โรงเรียนในระบบส่งเงินสมทบเป็นจำนวนเท่ากับเงินสะสมที่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาส่งตาม (๑) เป็นรายคน

(๓) กระทรวงศึกษาธิการส่งเงินสมทบเป็นจำนวนสองเท่าของเงินสะสมที่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาส่งตาม (๑) เป็นรายคน

^{๑๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

กิจการโรงเรียนในระบบที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวจึงมีผลให้บุคลากรทางการศึกษาทุกประเภทซึ่งมีหน้าที่ต้องส่งเงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ที่ไม่สามารถใช้สิทธิส่งเงินเข้ากองทุนประกันสังคมต่อไปได้

ประเด็นที่สาม เห็นว่า เนื่องจากคำว่า “บุคลากรทางการศึกษา” ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนฯ มีความหมายอย่างกว้างโดยรวมถึงผู้ปฏิบัติงานอื่น เช่น นักการคนงาน คนสวน ฯลฯ จึงถือได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นบุคลากรทางการศึกษาซึ่งมีหน้าที่ส่งเงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ตามมาตรา ๗๓^{๙๔} แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนฯ และเมื่อได้มีการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับกองทุนสงเคราะห์ที่กำหนดให้มีขึ้นโดยกฎหมายแล้ว หากดอกผลของกองทุนสงเคราะห์มีไม่เพียงพอใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุน ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ให้แก่บุคลากรทางการศึกษาทุกประเภทด้วยนั้น เห็นว่า กระทรวงศึกษาธิการอาจของบประมาณอุดหนุนตามความจำเป็นได้ตามมาตรา ๖๐ วรรคสอง^{๙๕} แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนฯ

ประเด็นที่สี่ เห็นว่า คำว่า “กิจการของโรงเรียนเอกชน” ตามมาตรา ๘๖^{๙๖} แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนฯ ย่อมเป็นไปตามขอบอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ดังที่ได้บัญญัติหรือกำหนดไว้ในข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้งตามมาตรา ๖๖^{๙๗} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ความหมายของคำว่า “กิจการของโรงเรียนเอกชน” จึงย่อมพิจารณาได้จากหลักการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘^{๙๘} มาตรา ๑๙^{๙๙} และมาตรา ๒๐^{๑๐๐} แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนฯ

^{๙๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๒, ข้างต้น

^{๙๕}มาตรา ๖๐ ฯลฯ ฯลฯ

ในกรณีที่ดอกผลของกองทุนสงเคราะห์ตามวรรคหนึ่งไม่เพียงพอใช้จ่ายในการดำเนินงานให้กระทรวงศึกษาธิการตั้งงบประมาณอุดหนุนตามความจำเป็น

^{๙๖}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๙๗}มาตรา ๖๖ นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ภายในขอบแห่งอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ดังได้บัญญัติหรือกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้ง

^{๙๘}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

^{๙๙}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^{๑๐๐}มาตรา ๒๐ รายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนในระบบตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) โครงการและแผนการดำเนินงาน

(๒) หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการศึกษา

(๓) อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่น

(๔) คุณสมบัติ อัตราเงินเดือน ค่าสอน ค่าชดเชย ค่าตอบแทน หลักเกณฑ์การจ้างและเลิกจ้างและสวัสดิการของครูและบุคลากรทางการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

การเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่ง (๑) (๓) และ (๔) ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ซึ่งได้กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องแนบตราสารจัดตั้งและรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนในระบบมาพร้อมกับคำขอจัดตั้งด้วย ส่วนคำว่า “ผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียนเอกชน” นั้น มีความหมายอย่างกว้างโดยรวมถึงผู้ปฏิบัติงานให้แก่โรงเรียนทุกคน ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียนเอกชนตามมาตรา ๘๖^{๒๑} จึงหมายถึงบุคคลสามกลุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๘ และคณะที่ ๙) มีข้อสังเกตว่า หากกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายหรือประสงค์จะให้ผู้ที่มีหน้าที่ต้องส่งเงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์มิให้รวมถึงบุคคลประเภทใดโดยเฉพาะ เช่น มิให้รวมถึงนักการคนงาน คนสวน ฯลฯ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นกลับมาอยู่ในระบบประกันสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม ซึ่งเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดมาตรฐานและสิทธิประโยชน์ขั้นต่ำเพื่อสร้างหลักประกันให้แก่ลูกจ้างตามที่เคยเป็นอยู่เดิม ก็สามารถดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ เฉพาะกรณีนี้ได้ และในกรณีที่ยังมิได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนฯ ในประเด็นดังกล่าว หากเห็นเป็นการสมควรก็อาจพิจารณาประสานให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามบทบัญญัติมาตรา ๔๐^{๒๒} แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ เพื่อให้ผู้ที่เคยเป็นผู้ประกันตนมาก่อนและต้องออกจากระบบประกันสังคมเพราะผลของบทบัญญัติแห่งกฎหมายกลับเข้าเป็นผู้ประกันตนได้ หากทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างสมัครใจ

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๕๑

^{๒๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๒๒}มาตรา ๔๐ บุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา ๓๓ จะสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ โดยให้แสดงความจำนงต่อสำนักงาน

หลักเกณฑ์ และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับตามมาตรา ๕๔ ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา